

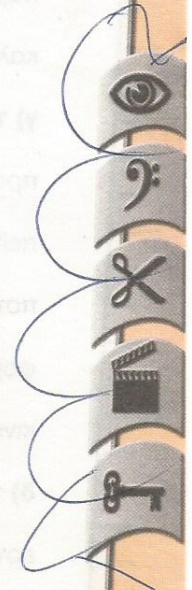
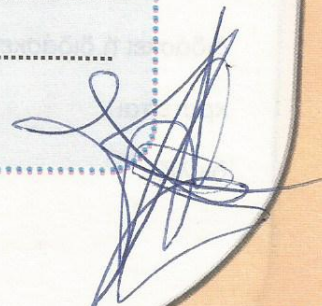
7. Από τα παρακάτω ρήματα να σχηματίσετε ένα ή δύο παράγωγα ουσιαστικά και να τα τοποθετήσετε στον πίνακα ανάλογα με τη σημασία τους.

	το πρόσωπο που ενεργεί	η ενέργεια ή το αποτέλεσμα της ενέργειας	το όργανο ή το μέσο της ενέργειας
π.χ. φταίω	φταίχτης	φταιξιμο	—
μετρώ	.....	.....	.....
σέρνω	.....	.....	.....
σειώ	.....	.....	.....
μολύνω	.....	.....	.....
εισπράττω	.....	.....	.....
λαχταρώ	.....	.....	.....
προσδοκώ	.....	.....	.....
κλαδεύω	.....	.....	.....
λάμπω	.....	.....	.....
σκάβω	.....	.....	.....

8. Σχημάτισε ουσιαστικά από τα παρακάτω ρήματα σύμφωνα με το σχήμα:

	γράφω	γραφή	γράμμα
στρέφω	.....	.....	.....
βάλλω	.....	.....	.....
αλείφω	.....	.....	.....
συντάσσω	.....	.....	.....
ράβω	.....	.....	.....
προστάζω	.....	.....	.....

9. Πώς λέμε:

α) το πρόσωπο που:

ψέλλνει	:	.....	σώζει	:	.....
λυτρώνει	:	.....	μηνύει	:	.....
σπέρνει	:	.....	παίζει	:	.....
λιπαίνει	:	.....	συμβουλεύει	:	.....
οφείλει	:	.....	χτίζει	:	.....
υποκρίνεται	:	.....	αποδέχεται	:	.....

β) την ενέργεια ή το αποτέλεσμα της ενέργειας που προκύπτει από τα ρήματα:

ορίζω	:	.....	πνίγω	:	.....
νηστεύω	:	.....	διώχνω	:	.....
γλιτώνω	:	.....	καίω	:	.....
παραμιλώ	:	.....	τρίβω	:	.....
καλπάζω	:	.....	λήγω	:	.....

γ) το όργανο ή το μέσο με το οποίο:

προσκαλούμε κάποιον	:	.....
πειθουμε κάποιον	:	.....
ποτίζουμε κάτι	:	.....
φοβίζουμε κάποιον	:	.....
κινούμε κάτι	:	.....

δ) τον τόπο όπου κάποιος:

εργάζεται	:	.....
σπουδάζει	:	.....
διδάσκει ή διδάσκεται	:	.....
κρατείται	:	.....
διυλίζει	:	.....

10. Με καθένα από τα παρακάτω ρήματα να σχηματίσετε τρία ουσιαστικά. Το ένα να σημαίνει το πρόσωπο που ενεργεί, το δεύτερο την ενέργεια ή το αποτέλεσμα της ενέργειας και το τρίτο το μέσο της ενέργειας ή τον τόπο.

	το πρόσωπο που ενεργεί	η ενέργεια ή το αποτέλεσμα	το μέσο ή ο τόπος
πλάθω	.....	.....	.....
γράφω	.....	.....	.....
βάφω	.....	.....	.....
εκπαιδεύω	.....	.....	.....
παρατηρώ	.....	.....	.....
σχεδιάζω	.....	.....	.....

11. Από τις πρωτότυπες λέξεις που σας δίνονται να σχηματίσετε παράγωγα που να δηλώνουν ό,τι αναφέρεται στη δεξιά στήλη. Να υπογραμμίσετε τις παραγωγικές καταλήξεις:

πρωτότυπη	παράγωγη
κατατρέχω	..... η ενέργεια ή το αποτέλεσμα της ενέργειας
καλώ	..... η ενέργεια ή το αποτέλεσμα της ενέργειας
υφαίνω	..... το πρόσωπο που ενεργεί
θερίζω	..... το πρόσωπο που ενεργεί
πίνω	..... το όργανο ή το μέσο μιας ενέργειας
ειρωνεύομαι	..... η ενέργεια ή το αποτέλεσμα της ενέργειας
κλώθω	..... τόπος
κρατώ	..... τόπος
γράφω	..... τόπος
φωνή	..... μεγεθυντικό
καμπάνα	..... τόπος
αμπέλι	..... περιεκτικό
αλεύρι	..... επαγγελματικό
στολίζω	..... η ενέργεια ή το αποτέλεσμα της ενέργειας

12. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω φράσεις με τις κατάλληλες παράγωγες λέξεις από τις πρωτότυπες που σας δίνονται μέσα στο πλαίσιο.

1. Δεν είναι ανάγκη να αναζητάς κάποιον ..... σε κάθε πράξη του.
2. Είναι πάντοτε προτιμότερη η ..... από τη .....
3. Με ανησυχεί πολύ η ..... που πήραν τα πράγματα.
4. Ασκούσε επάνω μου μια παράξενη .....
5. Η ενημέρωση που μας έγινε γι' αυτό το θέμα ήταν .....

γοητεύω, κινώ, θεραπεύω, προλαμβάνω
τρέπω, λείπω

13. Σύμφωνα με το σχήμα: **άνθρωπος** – **ανθρωπισμός** – **ανθρωπιστής**, να σχηματίσετε παράγωγες λέξεις από τα παρακάτω ουσιαστικά:

ύλη	.....	.....
Έλληνας	.....	.....
Ιουδαίος	.....	.....
Βούδας	.....	.....
άτομο	.....	.....

14. Να σχηματίσετε υποκοριστικά και μεγεθυντικά ουσιαστικά που να παράγονται από τις παρακάτω λέξεις:

πρωτότυπες	υποκοριστικό	μεγεθυντικό
1. χέρι	.....	.....
2. γυναίκα	.....	.....
3. σκυλί	.....	.....
4. σπίτι	.....	.....
5. παιδί	.....	.....
6. ψάρι	.....	.....

15. Να υπογραμμίσετε τα υποκοριστικά ουσιαστικά στις παρακάτω φράσεις και να βάλετε X στην κατάλληλη στήλη ανάλογα με τη σημασία του καθενός.

	κάτι μικρό	μειωτική σημασία	συμπάθεια
1. Μια γριούλα ζητιάνευε στη γωνία του δρόμου.	☐	☐	☐
2. Ο γιόκας του καθόταν με σταυρωμένα χέρια και τον παρακολουθούσε να ξεφορτώνει τα βαριά κιβώτια.	☐	☐	☐
3. Ο δικηγόρος σηκώθηκε ξαφνικά όρθιος και άρχισε να φωνάζει και να χειρονομεί χωρίς φανερό λόγο.	☐	☐	☐
4. Το μωράκι ήταν όμορφο σαν αγγελούδι.	☐	☐	☐
5. Έδειξε με το δαχτυλάκι του τη μανούλα του και χαμογέλασε.	☐	☐	☐

16. Να βρείτε από ποια επίθετα και με ποιες παραγωγικές καταλήξεις παράγονται τα παρακάτω ουσιαστικά:

	παραγωγική κατάληξη	παράγεται από:
θαμπάδα	.....	.....
σαπίλα	.....	.....
αντρειοσύνη	.....	.....
απλότητα	.....	.....
βαρύτητα	.....	.....
κουφαμάρα	.....	.....
ψοφίμι	.....	.....
αρμύρα	.....	.....
ζέστη	.....	.....
ψύχρα	.....	.....
εμπιστοσύνη	.....	.....
ευγνωμοσύνη	.....	.....

17. Σύμφωνα με το σχήμα: **κουράζω** – **κουρασμένος** – **ακούραστος**, σχημάτισε λέξεις από τα παρακάτω ρήματα:

καλώ : .....

τιμώ : .....

λυγίζω : .....

υποψιάζομαι : .....

εκτελώ : .....

αμφισβητώ : .....

παρηγορώ : .....

18. Να σχηματίσεις επίθετα:

α) Από τα ρήματα:

επιβαρύνω : .....

απελπίζομαι : .....

απαλλάσσω : .....

ορίζω : .....

ξύνω : .....

κινώ : .....

σκύβω : .....

αμφισβητώ : .....

συζητώ : .....

κλαίω : .....

β) Από τα ουσιαστικά:

- πρωί : .....
- τμήμα : .....
- θόλος : .....
- βράχος : .....
- κάμπος : .....
- ουρανός : .....
- στάχτη : .....
- μητέρα : .....
- λάστιχο : .....

γ) Από τα επίθετα:

- καημένος : ..... άγριος : ..... νόστιμος : .....
- καλός : ..... βαθύς : ..... ψηλός : .....

δ) Από τα επιρρήματα:

- μακριά : ..... πλάι : ..... φέτος : .....
- έξω : ..... αντίκρυ : ..... ύστερα : .....

19. Να βρείτε επίθετα παράγωγα από τα παρακάτω ρήματα και να τα συνδυάσετε με κατάλληλα ουσιαστικά, έτσι ώστε να σχηματιστούν ονοματικά σύνολα. Στη συνέχεια να εντάξετε τα ονοματικά σύνολα μέσα σε φράσεις.

π.χ. αποχαιρετώ – αποχαιρετιστήριος – αποχαιρετιστήρια τελετή

κινώ .....

καπνίζω .....

ορίζω .....

πληρώνω .....

φορολογώ .....

αισθάνομαι .....

20. Από τα ακόλουθα ρήματα να σχηματίσετε επίθετα που χρησιμοποιούνται ως ουσιαστικά:

π.χ. κρύβω → κρυφτό

πλέκω .....

υφαίνω .....

κυνηγώ .....

σύρω .....

φυλάγω .....

γράφω .....

ψήνω .....

προστάζω .....

κλώθω .....

21. Να συμπληρώσετε τα κενά των προτάσεων με επίθετα που παράγονται από τα ρήματα που σας δίνονται στην παρένθεση.

1. Το δικαστήριο εξέδωσε βούλευμα ..... (απαλλάσσω).
2. Η κατάθεση του μάρτυρα ήταν ..... (επιβαρύνω).
3. Ο Αριστοφάνης παρουσιάζει τον πόλεμο με όψη ..... (αποκρούω).
4. Ήταν ..... (βάζω) από τους αντιπάλους μου, για να με προκαλεί.
5. Το σπίτι έπαθε τóσες ζημιές από το σεισμό, ώστε δεν είναι πια ..... (κατοικώ).
6. Παρά την απουσία βασικών παικτών τους οι αντίπαλοί μας είναι πολύ ..... (υπολογίζω).

22. Να κατατάξετε στην κατάλληλη στήλη τις λέξεις του κειμένου που υπογραμμίζονται. Να γράψετε: α) την πρωτότυπη κάθε παράγωγης λέξης β) μία παράγωγη από κάθε πρωτότυπη.

Ός τα δεκάξι μου **χρόνια** παπούτσι δε φόρεσα, μήτε καινούριο ρούχο. Ο **πατέρας** μου μίαν έγνοια είχε, ν' αποκτήσει πολλά χωράφια, λιόδεντρα και συκοπερίβολα. Η μάνα μου έκανε δεκατέσσερις γέννες, μα της ζήσαν μόνο επτά **παιδιά** κι από τούτα τα τέσσερα της τα φάγαν οι πολέμοι.

Δε θυμούμαι να μου 'δωκε ποτέ ο πατέρας μου κανένα μεταλλίκι ν' αγοράσω σαν παιδί καραμέλα ή κουλούρι. Μια μέρα που ήτανε να **μεταλάβω** μαζί με τα δυο μικρότερα αδέρφια μου, πήγαμε και του ζητήσαμε **συχώρεση**, με την κρυφή **ελπίδα** πως θα 'βγαζε να μας δώσει κάτι. Κείνος όμως, σαν πήρε είδηση πως περιμέναμε λεφτά, **αγρίεψε** και γύρεψε να μας δείρει. **Κινήσαμε** τότες και πήγαμε να **φιλήσουμε** το χέρι των νουνών μας, μήπως κι έβγαινε από κει τίποτα. Όταν μας δώσαν από ένα γρόσι στον καθένα ξετρελαθήκαμε!

Διδώ Σωτηρίου
«Ματωμένα Χώματα»

πρωτότυπες	παράγωγες
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

